

ACTA DE LA SESSIÓ DEL PLE DE L'AJUNTAMENT

Identificació de la sessió

Núm.: 05/2019

Caràcter: extraordinària

Convocatòria: primera

Data: 30 de març de 2019

Horari: de les 12.15 a les 12.35 hores

Lloc: sala de plens de la Casa Consistorial de Lluçmajor.

Assistents

- Gregorio Estarellas Mas, batle president
- Lucía Escribano Alés, Bartomeu Tugores Vicens i Francisca Almagro Peset, pel Partit Socialista Obrer Espanyol
- Jaume Tomàs Oliver, Miquel Àngel Serra Teruel, Maria Barceló Calviño i Lluís Segura Seguí, per MÉS per Mallorca–APIB
- Bernadí Vives Cardona i Maria Antònia Gil Clar, pel PI - Proposta per les Illes
- Joan C. Jaume Mulet, Antònia Suñer Olea, Antoni Campos Cànaves, Joan Barros Oliver, Sandra Villamarín Rodríguez, Eric Jareño Cifuentes i M. Francisca Lascolas Rosselló, pel Partit Popular
- Guillermo Roig Mascaró, per Agrupación Social Independiente
- i Marc Rigo Manresa, secretari.

Absents:

- Jaume J. Oliver Vallès, Cristina Calafat Ferretjans i Guillermo Roig Mascaró (s'excusa la seva assistència).

NOMENAMENT DE FILL IL·LUSTRE DE LLUCMAJOR

La sessió comença amb l'expedient de l'únic punt de l'ordre del dia, relatiu al nomenament del Sr. Joan Monserrat Parets com a fill il·lustre de Lluçmajor.

Antecedents

- En data 15 de novembre de 2018, el regidor de Cultura, Sr. Lluís Segura Seguí, va presentar una proposta raonada relativa a la incoació de l'expedient per a la proclamació del Sr. Joan Monserrat Parets fill il·lustre de Lluçmajor, en reconeixement a la seva influència dins la política local i insular i la seva consideració com un dels pensadors i ideòlegs més influents del primer terç del segle XX a Mallorca.
- El ple ordinari de 28 de novembre de 2018 va aprovar la incoació de l'expedient per declarar el Sr. Monserrat Parets fill il·lustre de Lluçmajor, i es va designar com a ponent de la proposta el regidor Sr. Miquel Àngel Serra Teruel; com a fiscal, el batle de l'Ajuntament, Sr. Gregorio Estarellas Mas, i com a secretari, el de la corporació o el funcionari en qui delegui, per tal que compilassin tots els mèrits que reuneixi la persona proposada per a la distinció.
- El ponent de l'expedient, Sr. Miquel Àngel Serra, en data 13 de març de 2019 ha presentat el seu informe, on es recopilen tots els mèrits que avalen la distinció cap al Sr. Monserrat Parets.

- En data 14/03/2019 el fiscal de l'expedient, Sr. Gregorio Estarellas, ha presentat el seu informe indicatiu de l'absència d'oposicions o objeccions a la persona proposada.

Fonaments de dret

- I. L'article 2 del Reglament de concessió d'honors i distincions de l'Ajuntament de Lluçmajor (RHD) estableix la proclamació de fill il·lustre com el major honor i distinció. Així mateix, l'article 5 determina que aquest reconeixement es pot donar a títol pòstum.
- II. Segons l'article 27 del RHD, qualsevol entitat o corporació, com també qualsevol regidor o grup de regidors d'aquest Ajuntament, poden formular una proposta raonada d'incoació d'expedient per a la proclamació de fill il·lustre.
- III. D'acord amb el punt 5 de l'article 28 del RHD, per adoptar un acord definitiu, el Ple de l'Ajuntament ha de reunir-se en sessió especial extraordinària, sense que s'hi pugui tractar cap altre assumpte. L'acord de proclamació de fill il·lustre o fill adoptiu l'ha d'adoptar, perquè sigui vàlid, una majoria de sis setenes parts dels membres de la corporació.
- IV. El punt 6 de l'article del RHD determina que la votació, que només es farà si no hi ha acord unànime, haurà de ser secreta i mitjançant paperetes, que seran facilitades amb aquesta finalitat.
- V. Finalment, l'article 33 del RHD estableix que una vegada adoptat l'acord definitiu de proclamació, l'acte solemne de proclamació haurà de tenir lloc a la sala de plens de l'Ajuntament el dia 29 de setembre, festivitat de Sant Miquel, patró de la ciutat de Lluçmajor. Així mateix, l'article 4 del Reglament disposa que la proclamació de fill il·lustre implica que es doni el nom de la persona homenatjada a un carrer del municipi.

Tot seguit el batle explica que seguint el que és el protocol, es va nomenar un ponent (Sr. Miquel Àngel Serra Teruel) i un fiscal (Gregorio Estarellas Mas) per a l'esmentat expedient i a continuació dona la paraula al ponent perquè exposi les raons del mereixement d'aquesta distinció al Sr. Joan Parets Monserrat.

El Sr. Miquel Àngel Serra, com a ponent de l'expedient, fa la següent intervenció:

«Primer de tot vull agrair la confiança que el plenari ha posat en mi encomanant-me aquesta honrosa responsabilitat de recollir els mèrits que fan de Joan Monserrat Parets mereixedor de la distinció de fill il·lustre de la ciutat de Lluçmajor.

També vull agrair, molt especialment, a un conjunt d'historiadors i investigadors de la figura de Joan Monserrat Parets, que m'hagin aportat tota la informació i la col·laboració que necessitava.

Vull fer menció dels senyors Pere Gabriel Sirvent, Rafael Garceran Aulet, Maties Garcias Salvà, Pau Tomàs Ramis i Antoni Vidal Nicolau.

Joan Monserrat Parets neix a Lluçmajor el 3 de gener del 1889 i és considerat pels estudiosos de la política de principi de segle XX un dels teòrics mallorquins més importants d'aquell moment. No es tractava d'un teòric idealista, sinó que tenia l'interès real de convertir aquestes idees en propostes pràctiques que millorassin la vida de Lluçmajor, especialment la dels obrers i dels sectors més humils.

Primeres responsabilitats (1907-1908)

De ben jove, va mostrar la seva voluntat de millorar la vida dels obrers de Lluçmajor i amb poc més de 18 anys, l'any 1907, va ser impulsor d'una cooperativa d'obra de consum anomenada La Nueva Vida. El 1908 s'afilia a l'Agrupació Socialista de Lluçmajor i participa en la creació de les Joventuts Socialistes de Lluçmajor 1909.

Des de 1908 és redactor d'*El Obrero Balear*, considerat pels historiadors com el segon diari obrer més important d'Espanya en el primer terç del segle XX.

L'escola dels socialistes (1908-1916)

A principis de segle XX l'accés a l'educació escolar i formal estava pràcticament restringida a aquells estrats de població més poderosos i Monserrat prendrà mesures que facilitaran aquest accés a un ventall més ampli d'infants, adolescent i adults. Posà en funcionament –i en va ser l'únic professor– una escola amb horari diürn i nocturn, amb la finalitat de reduir l'elevadíssim l'analfabetisme entre la classe obrera.

Tot i que aleshores no era necessari cap títol per exercir de professor, varen ser periòdics els seus viatges a la capital per formar-se. El diploma de mestre era un títol que no necessitava, però ell estava segur que li aportaria beneficis per millorar l'educació dels infants. Tot ho feia per al poble, sense demanar res a canvi, ja que l'escola no oferia un sou al seu professor, que seguia vivint de la barberia que regentava.

Durant 8 anys, centenars d'alumnes varen passar pel seu mestratge i així va aconseguir una veritable democratització de l'educació i la cultura per procurar la dignificació i el progrés de l'home.

Monserrat en tot moment va mostrar un gran tacte social, avançat als temps que corrien perquè s'encaminava a aconseguir ciutadans honrats, feiners i coneixedors dels seus drets i deures.

Carrera política

Joan Monserrat Parets va ser un dels militants i dirigents més destacats del Partit Socialista. Va ocupar càrrecs d'importància dins l'Agrupació Socialista local, dins la Federació Socialista Balear i l'Agrupació Socialista de Palma.

Va ser un dels ideòlegs més influents dins el moviment obrer entre 1909, que fou quan publicà els seus primers escrits, fins al juliol de 1936. Monserrat Parets plantejava qüestions sobre els objectius i les metes que havia d'assolir el socialisme en una societat tan desigual com la que hi havia a principis del segle XX.

Tot i la ideologia marxista que defensava el socialisme d'aquell temps, ell va apostar, des de gairebé els seus inicis polítics, per l'accés al poder per la via democràtica i per l'assoliment d'acords amb altres ideologies.

La seva peculiar forma de parlar el va convertir en un gran orador que se sortejaven en els mitings socialistes de totes les Balears. Un estil propi, que lluny de criticar el treball dels conservadors l'enaltia, construint sobre aquest les seves noves propostes.

Regidor de l'Ajuntament de Lluçmajor (1916-1921)

L'any 1916 Monserrat va ser el primer regidor socialista de la història de Lluçmajor, i aquest fet el va obligar a tancar l'escola. Va creure que des de l'ajuntament seria més fàcil donar veu a les idees socials i socialistes que l'acompanyaven. Cal recordar que el càrrec de regidor tampoc tenia un sou assignat.

Quan va ser elegit regidor, l'opinió pública local, i el sector conservador en especial, estaven a l'expectativa de la conducta i el comportament que tendria un militant socialista en el consistori. Hi ha testimonis que pronosticaven que amb la seva arribada a la Casa de la Vila la tensió i l'efervescència revolucionàries afectarien negativament les reunions del ple municipal. No fou així, ja que durant els

seus anys com a regidor promogué l'acord amb la resta de regidors conscient que un sol regidor no podia dur endavant cap proposta si no comptava amb el suport de la majoria del consistori.

Va fer especial esment que la beneficència no era la millor manera d'ajudar les classes més desafavorides, sinó que calia un programa d'ajuda que els permetés accedir a uns serveis municipals que aleshores no existien. Va dur endavant propostes com el foment de l'educació pública i el dret de tot infant a poder accedir-hi o el projecte d'accés a la sanitat pública i ajudes a la despesa farmacèutica.

Es també destacable la seva postura conciliadora en el debat sobre església i anticlericalisme a Lluçmajor en el primer terç del segle XX. Joan Monserrat Parets defugí els enfrontaments dialèctics directes i apostà per la convivència de les dues visions sobre el paper que havia de tenir l'església al segle XX. A més, ell sempre es definí com a cristià, però partidari del cristianisme primitiu molt lligat als orígens; una església que durant el seus primers anys no estava en mans de les classes poderoses, sinó que la seva base es trobava entre les classes humils.

Cal comentar, en el mateix sentit, el caràcter apaivagador que mantingué durant la Segona República. A mesura que transcorregueren els anys de la Segona República els sectors més radicals de la dreta i l'esquerra guanyaren protagonisme. En canvi, Joan Monserrat Parets es mantingué ferm en les seves conviccions moderades dins el socialisme i defensà que la República només sobreviuria si s'establí un pacte entre les principals forces polítiques.

Les propostes de Monserrat Parets sempre destaquen pel seu caràcter innovador i per la recerca del consens necessari perquè es puguin executar.

Durant aquesta època, l'any 1920, Monserrat impulsà la cooperativa elèctrica Helios, la qual va presidir en un primer moment i posteriorment, com a gerent, la va convertir en una de les més grans de l'illa, amb 1120 socis.

Vida a Palma (1923-1936)

El 1923 Monserrat se'n va anar a viure a Palma. Malgrat això, no va perdre mai el contacte amb Lluçmajor, on tornava sovint i es preocupava pel poble aconsellant el seu germà Miquel, llavors regidor a l'Ajuntament.

A Palma va ser president d'una de les societats de la Casa del Poble, va formar part de l'executiva de la Federació Socialista Balear i va seguir com a redactor d'*El Obrero Balear*.

Va formar part de la comissió gestora del Ajuntament de Palma en els moments de la instauració de la República a Mallorca.

En 1933 va ser nomenat president de l'Agrupació Socialista de Palma, càrrec que va ocupar durant tota la II República. Fou candidat al Tribunal de Garanties Constitucionals, càrrec que no va acceptar perquè li hauria suposat haver d'anar a viure a Madrid.

Mort

El 18 de juliol de 1936 va ser capturat i tancat a la presó del castell de Bellver, on va estar reclòs amb el seu germà Miquel. El 4 de gener de 1937 Joan Monserrat Parets fou assassinat, juntament amb el seu germà. Els cossos dels germans Monserrat Parets encara no han estat localitzats i se'n desconeix la ubicació, tot i que sembla que poden ser enterrats en una fossa a Porreres.

Conclusió

Els llucmajorers tenim el deute moral de reconèixer la importància que va representar Joan Monserrat Parets per al progrés, l'impuls i l'evolució, més enllà d'ideologies, de l'estrat de població més desprotegida.

Sense la seva aportació el Lluçmajor d'avui no seria el Lluçmajor que tenim.

No vull concloure aquesta redacció sense fer referència a la primera obra que repassa l'educació i la cultura de Lluçmajor de mans del reverend conservador Bernat Trobat i Ferretjans, que diu:

“És d'homes honrats i cavallers fer notar que el Sr. Monserrat Parets, en contra del que s'ha divulgat, en les seves repetides intervencions com a regidor, sempre es va deixar guiar pel seny, la cortesia, l'enteresa i per la defensa de la moralitat de la joventut. D'això són testimoni ineluctable les actes de l'ajuntament corresponents a la seva actuació. Va ser regidor eficaç i conscient de la representació que portava”».

El batle agraeix al Sr. Serra la seva exposició i diu que ell com a fiscal, fins i tot després de parlar amb gent que té records d'ell, no ha trobat elements que puguin negar les virtuts que fan mereixedora la distinció d'aquesta figura educadora, pensadora i innovadora, com va ser el Sr. Monserrat. També vol destacar un article que ha sortit a la premsa que posa de relleu no la seva part política, sinó la part humana, escrit per l'historiador Arnau Company i que diu textualment:

«El Sr. Monserrat és un clar representant d'una generació de persones compromeses amb una Mallorca políticament més democràtica, socialment més justa i solidària, econòmicament més pròspera i distributiva, i culturalment més culta, i per tot això constitueix una obligació ineludible de les actuals generacions reconèixer i destacar el seu llegat que ha de ser ben vigent en l'actualitat. Puc donar fe com aquests valors que representà el Sr. Joan Monserrat Parets han estat heretats i han perviscut a la seva família.» L'autor de l'article acaba donant la més sincera enhorabona a tots aquells demòcrates i creu que avui, sense cap dubte, és un dia molt especial.

Seguidament el secretari pren la paraula i manifesta que aquest assumpte es va tractar en la Comissió Informativa de Participació Ciutadana de dia 20 de març, i una vegada vist el dictamen el batle demana als distints portaveus si es pot aprovar per assentiment.

El secretari demana la paraula i explica que hi ha un dubte d'interpretació del Reglament d'honors i distincions, del qual vol deixar constància. Es tracta que l'article 28.5 estableix que l'acord de proclamació de fill il·lustre o fill adoptiu l'ha d'adoptar, perquè sigui vàlid, una majoria de sis setenes parts dels membres de la corporació. I l'apartat sisè d'aquest article afegeix que la votació, que només es farà si no hi ha acord unànim, haurà de ser secreta i mitjançant paperetes, que seran facilitades amb aquesta finalitat. Ell, com a responsable de l'assessorament legal de la corporació, i tenint en compte que segons consta en el dictamen de la comissió informativa, hi ha un vot en contra, entén que aquesta unanimitat no existeix, i que l'acord unànim que exigeix el Reglament es refereix a tota la corporació, i no a la dels membres presents a la sessió d'avui. No obstant això, si la Presidència considera que s'ha de votar per assentiment, la decisió queda en les seves mans.

El batle demana als distints grups municipals si els sembla bé que s'adopti l'acord per assentiment, i atès que ningú no s'hi manifesta en contra, entén que l'acord queda adoptat per l'assentiment dels 18 membres de la corporació presents a la sala.

En conseqüència, per assentiment s'adopta el següent acord:

Primer. Nomenar el Sr. JOAN MONSERRAT PARETS fill il·lustre de Lluçmajor, en reconeixement dels mèrits que han quedat prou acreditats i detallats en l'expedient i que, sense cap dubte, l'han fet mereixedor d'aquesta distinció, i que se sintetitzen en els termes següents:

- És considerat pels investigadors com un dels pensadors i ideòlegs més influents del primer terç del segle XX a Mallorca.

- Va suposar una important influència dins la política local i de la Mallorca de l'època, on ocupà càrrecs de gran responsabilitat.
- Fou un precursor de l'educació de la classe treballadora, en un moment en què l'educació només estava a l'abast de les classes benestants.
- I també perquè va dur a terme una lluita constant per la millora de la qualitat de vida de les classes més desafavorides.

Segon. Encarregar les actuacions i els preparatius necessaris per dur a terme l'acte protocol·lari de proclamació, i l'atribució del seu nom a un carrer del municipi de Lluçmajor.

Un cop acabats els assumptes a tractar, el batle aixeca la sessió, de la qual, com a secretari, estenc aquesta acta.

Vist i plau
El batle

El secretari